

Sosyalizm Programı

Haziran 2017

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

GİRİŞ (Haziran 2017)

İnsanın insanı sömürmeye başladığı andan itibaren tüm tarih sınıf mücadelelerinin tarihidir ve tarihin doğrultusunu bu mücadelede hangi sınıfın ağır bastığı belirler.

İnsanlık, ancak işçi sınıfının öncülüğünde kapitalizmi aşabilir ve böylece tarihin çarkı ileriye doğru dönebilir. Kendi sonunu hazırlayan dinamikleri yapısında barındıran kapitalizm, yine kendi yarattığı mezar kazıcısının, proletaryanın eliyle o mezara konulacak ve tarihe gömülecek. İşçi sınıfının tek tek ülkelerdeki zaferi, bütün sınıflar gibi kendisinin de ortadan kaldırılmasının yolunu açacak ve tüm dünyaya yayılan devrim, sınıfsız ve sömürsüz toplumların kurulmasıyla sözcüğün gerçek anlamıyla insanlık tarihini başlatacak.

İnsanlık, 20. yüzyılın başında, işçi sınıfının iktidarı aldığı Büyük Ekim Devrimi ile sınıfsız ve sömürsüz bir dünya yolunda, ileriye doğru dev bir adım atmıştı. Yüzyılın sonunda sosyalist ülkelerin çözülüşüyle insanlığın sınıfsız topluma doğru ilerleyişi kesintiye uğradı. 21. yüzyılın başında da, tarihin akışına burjuvazinin damgasını vurduğu gericilik dönemi devam etti.

Bu gericilik dönemi, insanlığın içine düştüğü bu karanlık kalıcı olamaz. Çünkü sınıflar mücadelesi hiç durmadan sürüyor. Üstelik kapitalizm doğası gereği

krizlerden kurtulamıyor, kendi sonunu hazırlayacak koşulları yaratmaya devam ediyor.

Bugün dünya kapitalist sistemi köklü bir krizle boğuşuyor. Bu kriz yalnızca yüzyılın ilk on yılında ağırlaşan iktisadi boyutuyla kendisini göstermiyor. Siyasi, ideolojik ve askeri yanları olan derin bir kriz bu. Ancak kapitalizmin krizi, burjuvazinin egemenliğinin yıkılması için maddi bir zemin oluşturup işçi sınıfının elini güçlendirebileceği siyasi ve ideolojik olanaklar yaratırken, sermaye sınıfının insanlığın tarihsel birikimini, kazanımlarını ve hatta bizzat insan yaşamını imha etmesi ihtimalini de güçlendiriyor.

Bu kriz ya dünya kapitalist sisteminin egemenliğinin güçlenmesi ile son bulacak ve insanlık barbarlığın pençesinde, belki de uzun süreliğine karanlığa gömülecek ya da işçi sınıfı kapitalizme ağır bir darbe vurarak, sosyalizme doğru yeniden yürüyüşe geçecek.

Bu seçeneklerin arasında bir yol yok. Sosyalizm bugün daha iyi bir yaşam, daha iyi bir ülke, daha iyi bir dünya yolunda tüm insanlık için tek gerçek ve somut hedef. Üretim araçlarının üzerindeki özel mülkiyete dokunmayan hiçbir önerme bu yok edici çarkı kıramaz ve insanlığı ileriye taşıyamaz. Sosyalizm insanlığın başka çaresi olmaması nedeniyle, geleceğimiz için bir seçenek değil, bir zorunluluk.

Türkiye Komünist Partisi, bugün işte bu zorunluluğun bilinciyle Türkiye’de sosyalizmin gerçek ve

güncel bir seçenek olarak güçlenmesi için mücadele ediyor. 20. yüzyılın başında açılan sosyalist devrimler çağı, sosyalist devrimi mümkün kılan koşul ve çelişkilerin varlığını sürdürmesi nedeniyle hiç kapanmadı aslında.

Yeni bir yüzyıla taşınan devrimler çağında, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye sosyalist devriminin öncü gücü olan işçi sınıfını örgütlemek ve devrime önderlik etmek iddiasını hayata geçirmek için mücadele ediyor.

Gericilik dönemi kapanacak

İkinci Dünya Savaşı'ndan zaferle çıkan sosyalizm, savaşı takip eden yıllarda büyük bir prestij ve etkiye sahipti. Kapitalist gelişmeden her yönüyle farklı bir yolda ilerleyerek, geri kalmış bir köylü ülkesinden planlı kalkınma adımlarıyla bir sanayi devi yaratan ve bu altyapıyı daha eşit ve özgür bir toplumsal yaşantı için seferber eden Sovyet iktidarı, tüm dünyada faşizmin ezilmesinde insanlığa liderlik ederek uluslararası alanda da rüşünü ispatlamıştı.

İşçilerin ülkesi Sovyetler Birliği, yalnızca kendi topraklarında yaşayanlara insanca, eşit ve özgür bir yaşam sunmuyor, dünyanın geri kalanında kapitalizmin dayattığı yoksulluk, sömürü ve eşitsizlikten çıkış arayan insanlar için umudun yeşerdiği bir coğrafya haline geliyordu. Sağlık, eğitim, ulaşım ve barınma gibi en temel gereksinimleri herkes için eşit bir biçimde karşılayan, sanat, bilim ve sporda toplumsal

ıkarlar doğrultusunda büyük gelişmeler kaydeden, kadınların hiçbir ayrımcılığa maruz kalmadan sosyal ve ekonomik yaşantıya katılabildikleri ve çocukların toplumsal kaynaklardan eşit ve azami ölçüde faydalandıkları ve haklarının güvence altına alındığı bir toplum, hayal değil gerçekti. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin öncülüğünde işçiler yeryüzünde bir dş somut olarak inşa ediyordu.

Aynı dönem, kapitalizm için de geçici bir genişleme ve büyüme evresiydi. 1970'lerde gireeği ekonomik krize kadar büyümeyi sürdüren dünya kapitalizmi ile prestijli ve muzaffer sosyalizm arasındaki rekabete Soğuk Savaş damgasını vurdu. Sosyalizm Soğuk Savaş döneminde de ilerlemesini sürdürdü. Sosyalizm, dünyanın neredeyse üçte birine yayılırken dünya kapitalizmine karşı bir denge kurarak tüm insanlık adına emperyalizmi her alanda dizginliyordu. İşçi sınıfı, sosyalizmin bu gücü sayesinde, sosyalist olmayan ülkelerde de, askeri ve siyasi alanda rahat hareket edemeyen emperyalizme karşı sınıflar mücadelesinde ağır bastı ve mevziler kazandı. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki sosyal devlet uygulamaları, kitlesel sendikal örgütlenmeler ve toplumsal ağırlığı olan sol hareketler de böylesi bir dönemde ortaya ıktı.

Dahası, sosyalizmin varolduğu koşullardaki gler dengesi, dünyanın pek çok coğrafyasında sömürgeciliğin de sonunu getirdi. Ulusal kurtuluş hareketleri bu ortamda boy verdi. Bağımsızlık mücadeleleri ile sosyalizm arasındaki açı bu koşullarda mümkün

olduğunca kapanıyordu.

Sosyalizmin ilerlediği, kapitalizmin geri çekildiği bu konjonktürde 1970'lerde büyük bir krize giren sermaye sınıfının önündeki tek çıkış yolu, saldırganlığını artırmaktı. 1970'lerin sonunda burjuvazi her yerde ve akla gelebilecek her alanda topyekün bir saldırıya geçti. Sosyal devlet yapılanması tasfiye edilerek, işçi sınıfının kapitalizm koşullarında kazandığı tüm hakları gasp edilmeye başlandı. Eğitim, sağlık gibi kamusal hizmetler sermayenin talanına açıldı, kamu işletmeleri özelleştirmeler yoluyla burjuvazinin insafına terk edildi. Reel ücretler geriletirken, emekçileri borçlandırarak sisteme bağlayan finansal mekanizmalar çeşitlendirilip geliştirildi.

İdeolojik ve siyasi saldırı da çok boyutluydu. Sosyalizmin ve aslında insanlığın tüm değerlerini hedef alan bu büyük saldırıya, liberalizmin çekim alanına giren kimi sol akımlar da ortak oldu. İnsan hakları, demokrasi ve hatta özgürlük gibi kavramlar, bu ideolojik saldırıda sınıfsal içeriği boşaltılarak kullanılan başat unsurlardı. Sanat ve spor gibi alanların piyasalaştırılması, bilginin metalaştırılması, insanların gündelik hayatının yozlaştırılması için yapılan bilinçli müdahaleler ve tüketim kültürünün yaygınlaştırılması da hep burjuvazinin bu kuşatmasının parçalarıydı. Doğa, tarihsel ve kültürel değerler saldırıdan payını aldı. İnsanlık genel olarak büyük bir yıkımla karşı karşıya kalırken, adım adım felakete doğru sürüklenen bir dünyada, insanlık, cehalet ve çürümenin dipsiz kuyu-

sunu atıldı.

Türkiye ve benzeri geç kapitalistleşmiş ülkelerde ekonomik, ideolojik ve siyasi saldırıya doğrudan fiziki müdahaleler eşlik etti. Emperyalizmin desteklediği veya planladığı askeri darbeler, faşist diktatörlükler, bu ülkelerde solun ve ilericilerin üzerine görülmedik bir şiddetle gidilmesine neden oldu. İşçi sınıfı hareketleri zor kullanılarak bastırıldı ve geriletildi.

Bu dönemde, Soğuk Savaş'ta sistemli olarak beslenip büyütülen dinci gericilik de birçok coğrafyada sosyalizme karşı etkili bir silah olarak doğrudan cepheye sürüldü.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi başta olmak üzere uluslararası işçi sınıfı hareketi ve diğer ilerici ve devrimci dinamikler, bu büyük saldırıyı göğüsleyebilmek için gerekli ideolojik ve siyasi yaratıcılığı ve ataklığı gösteremedi. Kuşkusuz reel sosyalizmin çeşitli başlıklarda yaşadığı, kitlelerin siyasi mücadeleye aktif katılımından yeni insanın yaratılmasına kadar bir dizi eksiklik söz konusuydu. Ancak bunların hiçbiri bu biçimde savunmada kalmayı ve geriye çekilmeyi kesinlikle hak etmiyordu. Bu geri çekiliş, büyük yanılgılar, yetersizlikler ve ihanetlerle birleşince, sosyalist sistem '80'lerin sonunda çözüldü.

Çözülüşle birlikte önünde neredeyse hiç engel kalmayan emperyalizm, sosyalizmin boşalttığı her alana girdi. Bu koşullarda tarihin sonunun geldiğini iddia

eden dünya kapitalist sistemi sosyalizmden geriye ne kaldıysa yok etmeye, adeta sosyalizmi tarihten silmeye girişti.

Sosyalizmle ilişkili ya da sosyalizmi çağrıştıran ne varsa reddedildi. Sosyalizmden geriye kalan bir dünyada emperyalizm daha fazla saldırganlaştı. “Küreselleşme” adı altında emperyalist sistem hızla yayıldı, sosyalist kutbun varlığında görece bağımsız bir alanda hareket eden ülkeler sisteme entegre edildi ve geri kalmış ülkelerin sisteme bağlanma şekilleri yeniden yapılandırıldı, sözcüğün gerçek anlamıyla bir avuç işbirlikçi ihya edilirken, çok geniş kesimler yoksulluğa itildi. Bu süreçte emperyalizm savaştan ve zor kullanmaktan kaçınmadı, pek çok ülkeye bomba yağdırdı, asker gönderdi. Demokrasi ve özgürlük gibi kavramların bu şiddeti meşrulaştıran gerekçeler olarak kullanılması dünya solunun ideolojik yenilgisinin de göstergesiydi.

Kendi ülkelerinde yoksulluk batağından kurtulamayacaklarına kanaat getiren veya savaşın yerinden yurdundan ettiği milyonlar, neredeyse köle statüsünde çalışmak üzere gelişmiş ülkelere göç etmek zorunda bırakıldılar. Uluslararası sermaye, milyonlarca emekçiye, ucuz işgücü ihtiyacı doğrultusunda dönüştürdüğü ülkelerde sömürülmek ya da yurdunu terk etmek dışında başka seçenek tanımıyordu. Kapitalizm, kendisinden önce gelen üretim ilişkilerini, daha fazla kazanmak için sisteme eklemlemekten, insanlığa daha geri yaşam biçimleri dayatmaktan çekinmiyordu.

Sosyalizmin sahneden çekilmesiyle, İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan bu yana emperyalist sistemin liderlik koltuğunda oturan Amerika Birleşik Devletleri (ABD), liderliğinin sürmesi için tasarladığı düzeni teröre, şiddete, kitlesel kıyım ve yıkımlara başvurmaktan çekinmeksizin Ortadoğu başta olmak üzere tüm coğrafyalara dayattı. Sovyetler Birliği'nin çözülüşünden sonra sıcak savaş olasılığının azaldığı iddiasının, büyük bir yalan olduğunun anlaşılması çok kısa sürdü. Sosyalizmin çözülüşünden bugüne gelen süreçte, dünya çatışmasız, kan dökülmeyen tek bir gün dahi geçirmedi. ABD, rakipsiz askeri gücünü kullanarak diğer gelişmiş kapitalist ülkeleri, kendi hegemonyası altındaki bu işleyişe bağlamaya çalıştı.

Yine aynı çerçevede, az gelişmiş ülkelerin ve sosyalizmin var olduğu koşullarda iki sistem arasındaki dengeden faydalanarak kendine yarattığı alanda hareket eden ülkelerin bu yeni düzene entegrasyonu sağlandı. Ulus devlet yapılanmalarının sonu geldiği iddia edilerek, ulusal iktidarların hareket alanları kısıtlandı, bağımlılık zincirleri güçlendirildi.

Tüm bu siyasi ve askeri operasyonun ideolojik cephesinde liberalizm sağ ve sol versiyonlarıyla başroldeydi. Liberalizmin sol versiyonu tüm dünyada işçi sınıfının ve solun hitap ettiği toplumsal kesimlerin nezdinde emperyalizmi aklama görevini başarıyla yerine getirdi.

Süreç elbette böyle pürüzsüz ilerlemeyecek, tarihin

tekeri hep geriye doğru dönmeyecekti.

Uluslararası kapitalist sistem, kendi krizinden kurtulmak için attığı tüm adımlara ve kazandığı mevzilere rağmen yapısal krizini aşamadı ve sorun biriktirmeye devam etti. Sosyalizmden geriye kalan dünyada ortaya çıkan tüm boşlukları kendi hegemonyasını güçlendirerek doldurmak isteyen ABD ve müttefikleri farklı ülke ve coğrafyalarda değişik kaynakları olan direnç noktalarıyla karşılaştı ve bunları alt edemedi.

Karşı-devrim sonrasında kapitalist restorasyon sürecinden geçen Rusya Federasyonu, üzerine oturduğu tarihsel miras ve geniş askeri, siyasi ve ideolojik olanakları sayesinde iktisadi zaaflarına rağmen başlı başına bir kriz dinamiği ve emperyalist rekabetin bir parçası haline geldi. Rusya'nın emperyalist sistemdeki yükselişine Çin Halk Cumhuriyeti'nin büyük ekonomik gücünü siyasi ve askeri hamlelerle destekleyerek ilerlemesi eşlik edince emperyalizmin krizi çok boyutlu olarak derinleşti. Her iki ülkenin dünya kapitalist sistemi içinde bozucu birer unsur olarak faaliyetleriyle, emperyalist merkezlerde yaşanan ekonomik ve siyasi bunalımlar birbirini etkileyip güçlendirdikçe kriz daha da şiddetlendi. Aynı süreçte, emperyalizmin başat ülkesi ABD'de yapılan başkanlık seçiminin sonuçları, krizi emperyalist sistemin bizzat merkezinde daha önce görülmemiş derinlikte bir düzeye taşıırken, Avrupa Birliği'nin aldığı büyük yaralar da Avrupa'nın emperyalist merkezlerine ağır darbeler vurdu.

Sistemin durma noktasına gelmesiyle, farklı coğrafyalarda emperyalist planların işlemez hale gelip başarısızlığa uğraması, insanlığa emperyalizmin gücünün sınırlarını gösterdi. Kapitalizmin krizi ve çıkışsızlığı tüm dünyada kitleler nezdinde saklanamaz hale geldi.

Bu kriz koşullarında emperyalizm en iyi bildiği işi yapmaya çalışıyor ve dünya genelinde işçi sınıfına karşı saldırıyı şiddetlendiriyor. Sistem bir kez daha kendi iç dinamiklerinin yarattığı bunalımı aşmak için krizin faturasını emekçilere kesmeye çalışırken sömürü oranlarını yükseltmeye yöneliyor ve üretici güçleri tahrip etmeyi sürdürüyor.

Krizin yakıcı hale getirdiği kaynak ve pazar sorunlarının çözümü için emperyalist rekabet ve egemenlik kavgası şiddetleniyor. Artık Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin de aralarına dahil olduğu sistemin merkezindeki gelişmiş kapitalist ülkelerin, kendi aralarındaki rekabeti yıkıcı bir savaşa taşıma ihtimali her geçen gün artıyor. Çelişkiler derinleştikçe, bugünkü bölgesel çatışmaların geniş ölçekli savaflara dönüşmesinin maddi temelleri güçleniyor.

Kapitalizm tüm dünya genelinde bir kriz yaşarken, emperyalizmin belirlediği koşullarda, hiyerarşinin alt sıralarındaki ülkeler bu mücadeleden daha çok etkileniyor ve bu ülke emekçilerinin krizden dolayı yaşadıkları tahribat da daha büyük oluyor.

Emperyalizmin içinde artan rekabet, keskinleşen

çelişkiler ve büyüyen sıcak çatışma ihtimali, ideolojik ve siyasi olarak karşı devrimci akımların güçlenmesi için uygun koşulları yaratıyor ve burjuvazi bu tür akımların önünü açmak için özel çaba harcıyor. Tüm dünyada dinci gericilik, her türden milliyetçilik, militarizm ve faşizm yükselirken, rejimler daha otoriter ve baskıcı hale geliyor.

Bu kriz koşullarında, sınıf mücadeleleri dünyanın dört bir yanında sürüyor, sol, henüz istenilen ölçüde olmasa da Küba'nın sosyalizmde ısrar etmesi gibi birtakım mevzileri elde tutabiliyor. Emperyalizme ve kapitalizmin yarattığı tüm gerici ideolojilere karşı direniş geleneği birçok ülkede yeniden canlanıyor.

Kapitalizmin bir bütün olarak içine girdiği kriz, burjuvazinin ideolojik alandaki hakimiyetinde gedikler açarken, emperyalizm liberal tezleri pazarlayamıyor ve yükselen gerici ideolojiler insanlığın genelini kapsayamıyor.

Kapitalizm insanlığa bir gelecek tahayyülü sunamaz, yoksulluk, açlık ve savaşla boğuşan geniş kitlelere bir umut veremezken, burjuvazinin onlarca yıldır kullandığı tüm yalanlar birer birer tarihin çöplüğüne gidiyor. Küreselleşme ve entegrasyon masallarının emperyalizmin diğer ülke ve ulusları sisteme bağlaması anlamına geldiğinin ortaya çıkmasının üzerinden çok zaman geçti. Dahası, kapitalizmin gericilik, faşizm, militarizm ve otoriter baskıcı rejimlerle ilişkisi somut olarak görünür hale geliyor. Sermaye sınıfının

ideolojik kaleleri çökerken, yeni, sistemli, bütünsel ve ikna edici bir alternatif yaratamaması, hegemonyasında büyük bir boşluk doğuruyor.

Bu koşullarda sömürüye tabi geniş kesimlerin sistemin dışında arayışlara girmesi kaçınılmazdır.

Bu arayışa tüm dünyada yanıt verebilecek biricik alternatif sosyalizmdir. Sosyalizm, tıpkı bir önceki yüzyılın başında olduğu gibi, insanlığa bir gelecek umudu sunabilecek, bu barbarlıktan kurtulacakları yeni bir düzen önerebilecek, tek ideolojik akımdır.

Sosyalizm bu anlamda hiç eskimedi, geçerliliğini yitirmedi, yeni kaldı ve bugün, kapitalizmin her alanda krize yuvarlandığı koşullarda, kitlelerin gözünde gerçek bir çıkış alternatifi olma potansiyelini tekrar yakaladı.

Yaşananlar komünistlerin bu düzene ve bu düzenden kurtulmaya dair söylediklerinde ne denli haklı olduklarını gösterdi.

20. yüzyıl boşuna yaşanmadı ve genel olarak insanlık özel olarak da işçi sınıfı 20. yüzyıldan çıkardıkları derslerle donandı. Kapitalizmin en iyi halinde dahi bir tür barbarlık olduğu görüldü ve hem reel sosyalizmin pratiğinden, hem de tüm dünyada uluslararası işçi sınıfı hareketinin verdiği tarihsel kavgadan geleceğe ışık tutan eşsiz bir deneyim biriktirildi.

Dünya kapitalist sisteminin içinde olduğu derin kriz, istisnasız her coğrafyada, işçi sınıfı hareketine muazzam olanaklar sunuyor. Bu gerici dönemi her yönüyle aşmak ve arkamızda bırakmak ancak bu olanakları değerlendirmekle mümkündür.

Şimdi, komünizmin bir kez daha işçi sınıfı ve geniş emekçi kitleler nezdinde bir kurtuluş programı olarak hak ettiği yere geri dönmesinin tam zamanı.

Bu geri dönüş tüm dünyada komünist partilerin verecekleri mücadelenin ürünü olacak.

Türkiye Komünist Partisi ülkemizde işte bu görevle karşı karşıya.

Sosyalist devrim Türkiye’de günceldir

19. yüzyılda gecikmiş bir kapitalistleşmeye eşlik eden Osmanlı Devleti’nin Batılılaşma ve ilerleme macerası, sonrasında somut olarak yüzleştiği sömürgeleştirme operasyonu ile sona erdi. Batılılaşma ve ilerleme defterinin tekrar açılabilmesi için sömürgeleştirme planının boşa çıkarılması gerekecekti. Emperyalizme karşı verilen kurtuluş savaşıyla bu planın püskürtülmesi, 1917 Büyük Ekim Devrimi’nin belirlediği bir konjonktürde ilk sosyalist ülkenin devrimci iktidarının desteğiyle, Türkiye burjuva devriminin ileriye doğru en önemli atılımını, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunu mümkün kıldı. Ancak oldukça özel koşullarda vücut bulan Türkiye Cumhuriyeti’nin varlığı emperyalizm açısından hep tartışmalıydı. 1923 Cum-

huriyeti'nin tarihine emperyalist merkezlerle girilen bu gerilimli ilişki damgasını vurdu.

Cumhuriyet'in tarihi, kurucu sınıfın tarihsel reflekslerinin ürünüdür. 1923'teki devrimci atılımla iktidarını sağlamaştıran Türkiye'nin genç burjuvazisi, laikliği toplumsal bir aydınlanma hamlesi olarak örgütlemekten sakındı, toplumsal bir aydınlanmanın önünü açabilecek ilerici damarlardan ölesiye korktu. Bununla uyumlu olarak, dinci gericiliği tasfiye etmekte ürkek ve pragmatist davranan Türkiyeli egemenler, zamanı geldiğinde, emperyalizmin tüm dünyadaki yönelimleriyle uyumlu olarak, dinci gericiliği yükselen sol ve devrimci hareketlere karşı devlet eliyle kullanmaktan da çekinmeyecekti.

Daha yolun başında işçi sınıfına karşı baskıcı yüzünü gösterirken bir an bile kararsızlık yaşamayan Türkiye kapitalizmi, otoriter eğilimlerini gelenekselleştirirken de hiç duraksamadı.

Türkiye'de kapitalist bir dönüşüm yaşanırken, sermaye sınıfı, feodalizmi tasfiye etmek yerine Kürt egemenleriyle ittifak yapmayı tercih etti. Sermaye düzeni, Kürt varlığını tümüyle reddederek Kürt yoksulları ve emekçilerine karşı tarihsel olarak ayrımcı bir çizgi izledi ve Kürt egemenlerinin sınıfsal çıkarlarını kollarken, bu küçük azınlık dışında kalan tüm Kürtlerin en temel insani haklarını gasp etmekten çekinmedi. İzlediği Kürt politikası neticesinde sermaye sınıfı Türkiye işçi sınıfını böldü. Türkiye burjuvazisi, Kürt ve

Türk emekçileri birbirine düşürmek için pompaladığı milliyetçilikle ülkeyi bir iç savaşın eşiğine getirdi.

Ermeni ve Rumların zorunlu göçü ve bunlara eşlik eden uluslaşma sürecinin yarattığı trajedi Türkiye'deki kapitalist dönüşümün ayrılmaz bir parçasıdır. Gayrimüslim burjuvaziden yeni Türk burjuvazisine sermaye transferini de içeren bu süreç halkları kapitalizmin birbirine düşman ettiğinin somut örneğidir.

Soğuk Savaş sırasında Sovyetler Birliği'ne karşı oluşturulan anti-komünist hattın ileri karakolu olmayı kabul eden ve dünya kapitalist sistemindeki iş bölümü çerçevesinde kendisini böyle tanımlayan Cumhuriyet, aslında sonunu hazırlayan süreci de hızlandırıyordu.

Sosyalizmin çözülmesiyle birlikte Cumhuriyet rejimi emperyalist kapitalist sistem ve Türkiye burjuvazisi tarafından yeniden değerlendirilecek, bu değerlendirme sonrasında Türkiye'den emperyalizme tam boy bağımlı olması, ekonomik sistemin piyasa dinamikleri tarafından belirlenmesinin önündeki tüm engellerin kaldırılması ve dinci gericiliğin kalıcı bir şekilde siyasal ve toplumsal yaşantının içine yerleştirilmesi istenecekti.

Bu köklü dönüşüm 1923 Cumhuriyeti'nin sonu anlamına geliyordu. Türkiye sermaye sınıfı, uluslararası kapitalist sistem içindeki iş bölümünde kendisine düşen rolü üstlenirken, yalnızca bir göreve değil, Cumhuriyet'in sonunu hazırlayacak ekonomik, top-

lumsal ve siyasal bir sürece de onay vermişti. Bu süreç, Türkiye'yi Cumhuriyet'in yıkılışına hazırladı. Bu dönüşüme direnebilecek tek güç olan sol da, önce 12 Mart, ama esas olarak 12 Eylül darbeleriyle sindirildi ve baskı altına alındı. Türkiye'de Cumhuriyet'in tüm ilerici kazanımları birer birer ortadan kaldırılırken, bu kazanımlara sahip çıkabilecek tek tutarlı güç olan sola saldırıldı. Cumhuriyet, solu sakatlayarak kendi kendisini ölüme mahkûm etmiştir.

Türkiye bağımsızlık ve laikliği bütünüyle, bir iddia, bir görüntü olarak bile terk etti ve 1923 Cumhuriyeti, karşı devrimci sürecin bitirici hamlelerini yapmak üzere kurulmuş AKP iktidarı döneminde, geri dönüşü mümkün olmayan bir şekilde sona erdi. Bu noktadan sonra, 1923 referansıyla hareket eden bir hareketin Türkiye'de başarı şansı yoktur. Türkiye'de geçmiş öyküden bir laiklik anlayışının artık karşılığı olmadığı gibi, eski kriterlerle bağımsız bir ülke inşa edilmesi de mümkün değildir.

Türkiye'nin ekonomik, toplumsal, siyasal sorunlarının çözümü, sosyalizm dışı bir seçenekte aranamaz. Somut olarak Türkiye toplumunda laikliğin yerleştirilmesinin ve bir aydınlanma süreci olarak yaşanmasının, ekonomik, siyasal, askeri ve kültürel bağımsızlığının, Kürt emekçilerinin sorunlarının çözümünün, kadınların kurtuluşunun, emekçi halkın katılımı ve denetiminin esas alındığı bir siyasal yapının oluşturulmasının ön koşulu sosyalizmdir.

Bu bağlamda aydınlanma kavgası da, emperyalizme karşı mücadele de, sistem içinde üretilen stratejilere dayanamaz, sınıflar arasında uzlaşma ve işbirliğini temel alan reformist bir bağlama oturtulamaz. Devrimci bir içerikle verilmesi gereken her iki mücadeleyi de taşıyacak olan tek sınıf, işçi sınıfıdır.

1923 Cumhuriyeti'nin bitişinin belirlediği koşullarda Türkiye işçi sınıfı sosyalist cumhuriyet hedefiyle hareket etmek, bu doğrultuda aydınlanmacı, yurtsever ve anti-emperyalist bir mücadele vermek zorundadır.

Türkiye'nin birikmiş sorunlarını yalnızca sosyalist devrimin zaferinin ardından kurulacak bu cumhuriyet çözebilir. Türkiye'de yoksul kitlelerin yaşam koşullarını düzeltmenin, eğitim, sağlık, barınma gibi en temel gereksinimlerini insani koşullarda ve eşit bir şekilde karşılamının üretim araçlarının mülkiyetine işçi sınıfı adına el koyarak kurulacak sosyalist bir toplumsal düzenden başka yolu yoktur. Sosyalist cumhuriyetin eşit kurucu unsurları olarak Türk, Kürt bütün uluslardan emekçiler, sadece bu yeni cumhuriyet için verecekleri mücadelede ortak bir irade geliştirebilir ve kardeşçe bir birlikteliğin ön koşulları yine bu mücadele içinde şekillenebilir. Burjuvazinin bu coğrafyada laiklikle barışması mümkün değildir; dolayısıyla aydınlanma mücadelesi burjuvaziye karşı bir konum almadan verilemez. Uzun bir zamana yayılan süreç boyunca Türkiye'deki siyasal ve toplumsal yaşantının her noktasına sızmayı başaran ve sonunda AKP iktidarında zaferini ilan eden dinci gericiliği sızdığı her noktadan

temizlemek sosyalizmin ödünsüz aydınlanmacılığı ve bununla bağlantılı bir laiklik anlayışıyla mümkündür.

Türkiye’de sosyalist devrim günceldir.

Türkiye’de kapitalizmin tüm toplumsal ilişki ve yapıları belirleyecek gelişkinlikte olması, yaşanan başlıca sorunların tamamının kapitalizmle bağlantılandırılabilmesi ve Türkiye işçi sınıfının maddi varlığı, Türkiye sosyalist devriminin nesnel temelleridir. Türkiye devrimi sosyalist bir karakter taşıyacaktır. Bu devrimin öncü gücü olarak Türkiye işçi sınıfı, farklı ulusal ve etnik kökenlere sahip emekçilerden oluşan bir bütündür ve işçi sınıfı örgütlenirken bu bütünlük gözetilmelidir.

Sosyalizm partili mücadeleyle kazanacak

Türkiye işçi sınıfı, daha önceki birikim döneminin içerdiği deneyimler bir yana, siyaset sahnesine esas olarak 1960’larda çıktı, sınıflar mücadelesine o tarihten itibaren ağırlık koymaya başladı ve toplumsal bir güç olarak kendisini gösterdi. Sendikal ve siyasal örgütlenmenin genişlediği bu dönemde, işçiler dönem dönem kitlesel olarak sola yöneldi. Aydınlar ve öğrenciler arasında yurtsever, aydınlanmacı ve devrimci düşüncelerin kök salması da aynı yıllara denk geldi.

Türkiye kapitalizmi 12 Mart ve 12 Eylül askeri darbeleriyle sola ve genel olarak ilerici düşünceye çok büyük zarar verdi. Sermaye sınıfı, ağır bir fiziki ve ideolojik saldırıyla, 1980’li yıllarda solu Türkiye’de

tamamen bitireceğini düşünüyordu.

Ama, burjuvazi hem ideolojik hem fiziki olarak sola büyük zarar verse de, komünist hareketi ortadan kaldıramadı. Bugün Türkiye Komünist Partisi'nde somutlanan partili gelenek, sermayenin solu yok etme planının başarısızlığa uğradığının en açık kanıtıdır. Dahası, Türkiye'de düzen siyasetinin AKP'nin sermaye sınıfı açısından sağladığı başarıya rağmen tıkanması, geniş kitlelerin inşa edilmeye çalışılan yeni rejimi benimsememesi ve bir arayış içinde olması, bu bağlamda solun tekrar bir alternatif haline gelmesi için ortaya çıkan olanaklar burjuvazinin başarısızlığını tesciller niteliktedir.

Üstelik, Türkiye'de düzen siyasetinin tıkanması, emperyalizmin dünya çapında süren köklü krizinden bağımsız ele alınamaz. Uzun yıllara yayılan derin ilişkiler ve Soğuk Savaş döneminde baştan aşağı komünizme karşı yapılandırılan siyasi yapısı nedeniyle emperyalizm, Türkiye kapitalizminin karakterini tarif eden içsel bir olgudur. Bu olgu, AKP iktidarındaki uygun koşullarda emperyal bir vizyonla bölgeye dair iddialar biçiminde kendisini yeniden üretti, AKP Türkiyesi emperyalizmin silik ve kişiliksiz bir unsuru olmaktan, emperyalist merkezlerin bölgedeki akli ve ortağı olmaya terfi etmeye çalışırken içeriği ve dışarıyı kana bulamaktan, sayısız suç işlemekten çekinmedi. Emperyalizmin küresel ölçekte çok boyutlu olarak yaşadığı kriz, Türkiye'nin emperyalizmle ilişkilerinde bir dönemin kapanmasına vesile oldu. İslamcı,

piyasacı ve işbirlikçi bir parti olarak AKP'nin kendi programı ile ABD'nin bölgesel ihtiyaçları arasındaki paralelliğin damga vurduğu dönem kapandı ve dış politikada AKP'nin kendi programına uygun biçimde eski Osmanlı coğrafyasına ekonomik, siyasal ve ideolojik olarak etkili bir giriş yapmasıyla başlayan ve İslam coğrafyasındaki politikalarında ciddi tıkanma yaşayan ABD'ye yeni olanaklar sağlama iddiasıyla devam eden süreç, AKP'nin bölge politikasının iflasıyla birlikte sona erdi. Türkiye kapitalizminin maceraları Türkiye burjuvazisi ve siyasi yapısının nesnel sınırlarını zorladıkça sistemin krizi derinleşecek, düzenin içinde oluşacak sistemsel boşluklar devrimci dinamiklerin önünü açacaktır.

Ortadoğu'da yaşanan derin krizin büyük nüfus hareketlerine sebep olması kaçınılmazdı. Krizin ve savaşın yarattığı koşullarda Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan emekçilerin katılımıyla Türkiye işçi sınıfının yapısı değişti, ama farklı ulusal kökenlere sahip işçilerin ortak düşman olan burjuvaziye karşı birlikte mücadele etme gerekliliği hiç değişmedi.

Türkiye kapitalizmi, bu gericilik dönemi boyunca da, ülkemizdeki aydınlanmacı ve yurtsever birikimi tüm uğraşlarına karşın yok edemedi. Haziran Direnişi sırasında milyonların sokağa dökülmesi, kitlelerin hareket yeteneğini kaybetmediğinin, insanlığın sermaye düzeni tarafından kapsanamayacağıının, ilerici birikimin toplumsal bir karşılığı olduğunun göstergesidir.

Türkiye’de sol mücadelenin uzun bir tarihi var. Bu tarih başarı ve başarısızlıklarıyla, zafer ve yenilgileriyle bizim tarihimizdir. 10 Eylül 1920’de kurulan Türkiye Komünist Partisi, Türkiye’de yüzyılın başlarına kadar uzanan bir geçmişe sahip olan Marksist ve devrimci hareketlerle, işçi sınıfı mücadelelerinin bütününe sahipleniyor.

Sovyetler Birliği ve bir dizi ülkede sosyalizmin çözümlüşünü de kapsayan gerici ve karanlık dönem, tüm dünyada ve Türkiye’de sola, emekçilere ve aydınlara ağır darbeler vurduysa da, halkların örgütlenme arayışı bitirilemedi, umut kurutulamadı, mücadele azmi kırılmadı. Bununla birlikte, solun bu süreçte yaşadığı tahribat da azımsanamaz. Özellikle, emperyalizmin Türkiye’de 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrasında karanlığıyla çakışan dünya çapındaki ideolojik saldırısı, Sovyetler Birliği’nin çözülmesi ve Marksist-Leninist geleneğin genel olarak ağırlık yitirmesi, Türkiye solunu derinden etkiledi. Türkiye Komünist Partisi’nin yeniden inşa süreci, bu döneme verilen bir diriliş yanıtıdır.

Bugün Türkiye Komünist Partisi ismiyle yola devam eden siyasi gelenek, kesintisiz bir örgütsel birikime yaslanarak, 1990’larda Sosyalist Türkiye Partisi ve Sosyalist İktidar Partisi’nde kendini gösteren iradeyle partiyi yeniden inşa etti. TKP adının alınmasıyla başlayan 2001’den sonraki yeniden inşa süreci partinin olgunlaşması evresine dönüştü ve bu çerçevede kitlelerle buluşma girişimleri ısrarla sürdürüldü.

Komünist hareketin toplumsallaşmaya çalıştığı dönemde Türkiye ağır bir gerici saldırıya maruz kaldı. Emperyalizm yanı başımızda açık askeri işgallere girişti, ülkemizde neredeyse bütün kamu işletmeleri özelleştirildi, devlet tüm erkleriyle sermayenin doğru-
dan denetimine sokuldu, yurttaşlık hukukunun yerini cemaat hukuku aldı ve laiklik terk edildi, 1923'te kurulan Cumhuriyet dönüşü olmayan bir biçimde yıkıldı, ülkemizde yeni ve gerici bir rejimin inşasına başlandı ve ülkemiz bir iç savaşın eşiğine getirildi. Emekçilerin örgütlülüğü tüm düzlemlerde geriletildi ve emekçi sınıfların örgütlülüğü nicel olarak daraldı, sendikal alanda sınıf perspektifi neredeyse kayboldu.

Şiddetli gerici saldırı, solda liberal ve milliyetçi eğilimlerin görülmesine yol açtı. Liberal ve milliyetçi sapmalar, Türkiye'de emperyalizm destekli büyük gerici saldırıya karşı direnen solun direncini zayıflatmaya çalıştı.

Partimizin yakın tarihi, işte bu koşullarda, emperyalizm destekli gerici saldırıya karşı Marksist kadroların, öncü işçilerin, onurlu aydınların ve devrimci gençliğin direnişidir. Bu tarih, komünist bir partinin her koşulda yeniden örgütlenme sürecidir.

Türkiye'de sosyalist devrimi zafere taşıyacak bir öncü parti var.

Türkiye Komünist Partisi, işçi sınıfının öncü, bilinçli ve örgütlü gücüdür.

Türkiye Komünist Partisi uluslararası işçi sınıfı hareketinin aktif ve saygın bir unsuru olarak komünist safların sınıf uzlaşmacılığından arındırılması için de etkili bir mücadele yürütmektedir.

Şimdi görev bir işçi sınıfı hareketinin inşa edilmesi ve daha örgütlü bir partinin toplumsallaşmasının sağlanmasıdır.

Uluslararası kapitalist sistemin dünyada, Türkiye kapitalizminin ülkemizde yaşadığı kriz, geniş kitleleri düzen dışında bir arayışa itiyor. Burjuvazi tüm dünyada ve ülkemizde, kitleleri ikna edecek yeni bir ideolojik siyasi çerçeve çizemiyor, insanlara bir gelecek sunamıyor, bir umut ve çıkış gösteremiyor.

Bu koşullarda nesnel olarak Türkiye’de kitlesel hareketlerin ortaya çıkması, aynı zeminde kentli, aydınlanmacı, militan, devrimci bir sınıf hareketinin biçimlenmesi, yakın geçmişe göre çok daha mümkündür.

Türkiye Komünist Partisi, ülkemizdeki nesnel olanakları, devrimci bir perspektifle toplumsallaşarak değerlendirme kararlılığındadır.

Türkiye Komünist Partisi, ya bu tarihsel hamleyi örgütleyecek ve sosyalizm gerçek bir alternatif olarak toplumsal bir güç haline gelecek ya da emperyalizm destekli gerici güçler ülkemizi uzun süreliğine derin bir karanlığa sürükleyecekler.

Türkiye Komünist Partisi, işçileri, ilerici aydınları, yurtseverleri, laiklik ve aydınlanmadan yana herkesi bu perspektif ve bilinçle eşitlik ve özgürlük mücadelesine davet ediyor.

Sosyalizm insanlığın önündeki tek gerçek kurtuluş seçeneğidir. Sosyalizm bugünkü dünya ve Türkiye’de insanlığın kurtuluşu için bir zorunluluktur.

Türkiye Komünist Partisi, hangi anadili konuştuğundan bağımsız olarak, cinsiyet kimliği ya da cinsel yönelim farkı gözetmeksizin tüm emekçilerimizi ve gençliğimizi bu zorunluluk doğrultusunda harekete geçmeye, barbarlığa boyun eğmemeye, kurtuluşumuz için örgütlü mücadeleye, Türkiye’nin aklı, vicdanı ve umudu olan partimize katılmaya çağırıyor.

Sosyalizm Türkiye’de partili mücadeleyle kazanacak.

** Giriş bölümü, 2017 yılında yapılan 12. Kongre’de güncellenmiştir.*

SOSYALİZM PROGRAMI

I. Temel tanımlar ve amaç

A. TKP'nin niteliği, kimliği

1. TKP, sosyalist devrimin öncü gücü olan işçi sınıfının siyasal mücadele aracıdır.
2. TKP, diğer toplumsal sınıflara işçi sınıfının tarihsel perspektif ve çıkarları doğrultusunda yaklaşır.
3. TKP, hangi sınıfsal kökenden gelirlerse gelsinler, bu perspektif ve çıkarların siyasal mücadelenin belirleyici ögesi olduğunu kabul eden komünistlerin partisidir.
4. İşçi sınıfımız Türkler, Kürtler ve diğer ulusal, etnik öğelerden oluşan bir bütündür. TKP bu bütünlüğü esas alır ve her tür ayrımcılığa karşı işçi sınıfının siyasal ve örgütsel birliğini temsil eder.
5. TKP, evrensel bir karaktere sahip olan Marksizm-Leninizmi bütün çalışmalarında kılavuz edinirken bu öğretinin her ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de yeniden üretilmesinin bir zorunluluk olduğunun bilinciyle hareket eder.
6. TKP'nin varlığına temel oluşturan amaç, Türkiye'de sosyalist iktidar mücadelesi vermek ve sosyalizmi kurmaktır. TKP aynı zamanda dünya komünist hare-

ketinin bir parçasıdır.

7. TKP, uluslararası devrimci hareketin tarihsel birikimini Türkiye toprağının kendine özgü dinamikleriyle harmanlar, sosyalizm mücadelesinde bu sentezi görmezden gelen şabloncu, dogmatik ve milliyetçi yaklaşımlara karşı mücadele eder.

B. TKP'nin amacı

1. TKP'nin amacı sosyalist devrim ve sosyalizmin kuruluşudur.

2. a) Sosyalizmin kuruluş sürecinin başlangıç noktası bir siyasal devrimdir. Bu siyasal devrimin öncü gücü, siyasal ve ideolojik olarak işçi sınıfıdır.

b) Sosyalist kuruluş için başlangıç noktası olan sosyalist iktidar, bu siyasal devrimin sonucu olarak ortaya çıkacaktır.

c) Sosyalist iktidar, işçi sınıfı ve onun siyasal etki alanında bulunan toplumsal güçlerin kitlesel mücadelelerinin eseri olacaktır.

d) Sosyalist iktidarın nihai hedefi başka sosyalist toplumlarla birlikte, sınıfsız ve sömürsüz bir dünyanın yaratılmasıdır.

3. TKP programı, işçi sınıfı öncülüğünde gerçekleşecek devrim döneminin programıdır. Kapitalizm koşulları altındaki mücadele döneminde partinin tüm siyasal açılımları bu programın yaşama geçmesinin zorunlu koşulu olan sosyalist iktidar perspektifi doğrultusunu gösterir. İşçi sınıfını örgütlü mücadele

içinde siyasallaştırmak, eğitmek ve iktidar odağı durumuna getirmek bu dönemin temel görevidir. TKP, işçi sınıfının ve emekçilerin ekonomik, toplumsal hak ve istemleri için yürüttükleri mücadeleyi, sosyalist iktidar mücadelesiyle bağını kurarak ve kapitalizm koşullarında bu istemlerin ya yalnızca kısmen karşılanabileceğini ya da hiç karşılanamayacağını açığa çıkaracak bir şekilde destekler ve örgütler.

TKP bu görevden hareketle, sosyalist devrim öncesinde,

- i. Burjuvazinin her türlü siyasal ve ideolojik saldırılarını püskürtmeye çalışır;
- ii. Dünya kapitalist sistemi içinde Türkiye'ye düşen ve düşecek misyonlara karşı durur;
- iii. Emperyalizmin ekonomik, siyasal ve kültürel saldırılarına karşı yurtseverlik bilincinin işçi ve emekçi kitlelerde gelişmesine çalışır;
- iv. Dinci gericiliğin siyasal ve ideolojik olarak geriletilmesi için işçi sınıfı aydınlanmacılığının güçlenmesine öncülük eder;
- v. İşçi sınıfı içinde milliyetçi ve faşist ideolojilerin yer edinmesini engellemek için halkların kardeşliğini propaganda eder;
- vi. Uluslararası devrim dinamiklerinin çıkarlarını gözetir;
- vii. İşçi sınıfının enternasyonalist bilinçle eğitilmesi için çaba gösterir;
- viii. Kapitalist sömürünün ürünü bütün çelişki ve sorunlara karşı toplumsal duyarlılığın artırılması ve

tepkilerin mücadele kanalına akıtılması için öncülük eder;

ix. Kapitalizmin bütün boyutlarıyla teşhir edilmesi için ideolojik ve siyasal araçlar geliştirir;

x. Sosyalizmden yana güçlerin uyum, birliktelik ve eşgüdümünün sağlanmasına öncülük eder;

xi. Her türden ulusal baskıya karşı mücadele eder ve bu mücadelenin sınıfsal temellere oturtulmasına, ulusal ve sınıfsal dinamiklerin ortaklığının yaratılmasına özen gösterir;

xii. Sosyalizm mücadelesinin önündeki yasal engellerin kaldırılması, bütün antidemokratik uygulamaların işlevsiz kılınması ve emekçi sınıfların örgütlenmesini kısıtlayan her tür düzenlemenin etkisizleştirilmesi için olanaklarını seferber eder.

II. Sosyalist İktidarın Programı

A. Siyasal Yapı

1. İktidar, bir sosyalist demokrasi olarak örgütlenir.

2. a) Sosyalist demokrasi, iktidarın başta üretim süreci olmak üzere toplumsal yaşamın tüm dokusuna yayılmasıyla mümkündür. Sosyalist demokraside işçi sınıfı, toplumsal örgütlenmeleri aracılığıyla yönetimidir. İktidar organları, fabrikalar, atölyeler, bürolar, çiftlikler, okullar ve kırsalardan başlayarak yukarıya doğru uzanır.

b) TKP, toplumun bütün kesimlerini yönetime katacak yerel iktidar organlarının yaratılmasını ve bu organların yetkinleşmesini özendirir ve güvenceye alır.

3. a) Yönetim kademelerini aşağıdan yukarıya oluşturulan bütün örgütlenmeler, kendi yönetimlerini özgür seçimlerle belirler.

Seçmenler, bütün organlara seçtikleri temsilcilerini, görev dönemleri tamamlanmadan “geri çağırma” hakkına sahiptirler.

Bu hakkın kullanımı yasalarla düzenlenir ve güvence altına alınır.

b) 16 yaşına girmiş her yurttaş, bütün yönetim kademeleri için seçme ve seçilme hakkına sahiptir.

c) Sosyalist iktidarda yasama, hükümet oluşturma ve yürütmeyi denetleme konularında en yüksek organ Meclis’tir.

d) Meclis, yerel iktidar organlarıyla bağlantılı olarak çalışır ve onlarla bir bütün oluşturur.

e) Yerel örgütlenmeler, sorumluluk alanlarından seçilen ya da atanan yöneticileri gerektiğinde görevden alma hak ve sorumluluğuna sahiptir.

f) Toplumun tüm birimlerinde ve toplumsal faaliyet alanlarında kurulan yerel örgütlenmeler, kendi birimleri ve alanları içinde yasalar çerçevesinde karar alma ve uygulama organlarıdır. Yerel örgütlenmeler bireye, bizzat içinde yaşadığı en küçük birimden başlayarak toplumsal yaşama müdahale etme olanağı sunar, sosyalist insanın bütünsel gelişimi için uygun ortamı sağlar, kitlelerin siyasal ve hukuksal karar alma ve uygulama mekanizmalarıyla (tüm devlet organları ve Meclis) sürekli bir iletişim, etkileşim ve denetim ilişkisi içinde bulunmalarını güvence altına alır.

g) TKP, Meclis’e ve diğer yönetici kademelere

seçilen temsilcilerin bağılı buldukları üretim ya da hizmet kollarından kopmamaları için özel önlemler alır. Sosyalist demokrasinin, üretim ve karar mekanizmaları arasındaki bağların dolayimsız duruma getirilmesiyle mümkün olacağını her zaman hesaba katar.

4. a) Yönetim mekanizmalarının ve buradaki görevlilerin işçi sınıfından kopmalarını ve toplum çıkarlarına yabancılaşmalarını engelleyecek önlemler alınır.

b) Devlet örgütlenmesinde yöneticilik sorumluluğu olan kişilerin bütün toplumsal örgütlenmelerin gereksinim ve sorunlarından düzenli biçimde haberli olmalarını sağlayacak, toplumsal olarak denetlenen iletişim mekanizmaları kurulur.

c) Yöneticilerin görevlerini yerine getirebilmeleri için onlara sağlanacak olanaklar toplumsal olarak izlenebilir ve denetlenebilir saydamlıkta olacaktır. Bu olanakların kişisellikten uzak, yöneticilerin kolektif çalışma bilinçlerini her zaman diri tutacak nitelikte olması zorunludur.

5. Türkler ve Kürtler sosyalist Türkiye'nin eşit kurucu unsurlarıdır. Kapitalist Türkiye'nin baskın özelliği olan ayrımcı, şoven uygulama ve yaklaşımların bütünüyle tasfiye edilmesi için önlem alınır.

6. TKP, sosyalist demokrasinin gereği olan devletin her yurttaşı kapsamı hedefini göz önüne alarak, devlet mekanizmasının etkili ve üretken olmasını sağlayacak politikaları geliştirir; devlet-toplum ayrımının bu biçimde ortadan kaldırılacağını savunur. Devletin

nihai olarak sönmöleneceği göz önünde bulundurulduğunda ve bu doğrultuda, sömürücü sınıf ve ideolojilerin varlık zeminlerinin de ortadan kalkmasıyla birlikte, devletin baskıcı işlevleri tasfiye olacaktır.

B. Temel Özgürlükler

1. Anlatım, propaganda ve örgütlenme özgürlükleri, sosyalist toplumun kuruluşu ve yetkinleşmesi için vazgeçilmezdir.
2. İnsanın insanı sömürmesini açık ya da dolaylı biçimde savunan, savaş kışkırtıcısı, din istismarcısı, ırkçı ve faşist düşünceler toplumun özgür gelişiminin önünde engel oluşturdukları için propaganda ve örgütlenme özgürlüklerinden yararlanamazlar.
3. Sosyalist toplumun gelişimine engel oluşturan, ahlaki çöküntü ve yabancılaşmaya yol açan insan kaçakçılığı, fuhuş, kumar ve uyuşturucu madde ticareti yasaklanır.
4. Ulusal ve etnik köken hiçbir biçimde bir ayrıcalık ya da dışlanma/ezilme nedeni olamaz.
5. Yaşayan dil ve kültürlerin korunup geliştirilmelerine olanak sağlanır.
6. Cinsiyet farklılığının ayrımcılığa yol açmasına karşı ekonomik, siyasal, ideolojik ve kültürel önlemler alınır.
7. Aşiret yapıları tamamen ortadan kaldırılır ve bu

yapıların kültürel ve ideolojik alanlardaki izlerinin bütünüyle silinmesi için çaba gösterilir.

8. Temel özgürlüklerin yaşama geçirilmesi için yazılı ve görsel iletişim, toplantı ve gösteri yapma olanakları bütün toplumsal örgütlenmelerin hizmetine verilir.

9. Seyahat etme serbestliği, konut dokunulmazlığı, haberleşme gizliliği sağlanır.

10. a) Adalet mekanizması en küçük yerellikten başlayarak toplumsal iktidar organlarının katılımıyla oluşturulur.

Mahkemelerde gerek bu organlarca belirlenen yurttaşlar gerekse meslekten yargıçlar görev alır. Hukukun üstünlüğü sağlanır.

b) Ceza ve infaz yasaları, suçların önemli bir bölümü toplumsal kaynaklı olduğundan, toplumun suça karşı korunması gereği göz ardı edilmeksizin bireye sosyalist toplumda yer alma bilincinin ve yeteneklerinin sağlanması doğrultusundaki politikaları içerir.

c) Savunma hakkı, suçlama başladığı andan itibaren devlet tarafından korunur.

d) İç güvenlik örgütlerinin sosyalizmin ideallerine uygun ve emekçi halkın denetimine açık olarak düzenlenmeleri sağlanır.

e) Gözaltındaki, ya da cezaevindeki kişilere fiziki veya manevi baskı yapılamaz. Hiç kimseye, hiçbir koşul ve durumda işkence uygulanamaz.

f) Hiçbir durumda ölüm cezası verilemez.

C. Ekonomik Yapı

1. TKP, toplumdaki eşitsizliklerin temel kaynağı olan üretim araçlarındaki özel mülkiyeti, belli bir program çerçevesinde tümüyle ortadan kaldırmaya yönelik bir ekonomik politika izler.

2. a) Toprak da içinde olmak üzere bütün üretim araçları, doğal kaynaklar ve yeraltı zenginlikleri kamu mülkiyetindedir.

b) Üretim araçlarında kamu mülkiyetinin dışındaki biçimlerin tasfiye sürecinde, üretimin sürekliliğinin sağlanması ve emekçilerin siyasal ve ideolojik inisiyatifinin, tasfiyenin temel gücü olması için gerekli önlemler alınır.

c) Değişik mülkiyet biçimlerinin bir arada var olacağı geçiş dönemi boyunca, ekonominin sosyalist öğeleri, yasalar ve siyasal iktidarın gündelik politikalarıyla ayrıcalıklı duruma getirilir, diğerleri karşısında korunur.

3. Sosyalist ekonominin temel amacı, tüm toplumun refah içinde yaşaması, yurttaşların yaşama koşullarının her geçen gün iyileştirilmesidir.

4. Bütün ekonomik etkinlikler toplumsal denetime açık duruma getirilir ve toplumsal kaynakların israfı, rüşvet, yetkilerin kötüye kullanılması, disiplinsizlik ve tembellik gibi olgulara karşı etkin yönetsel, ideolojik, ekonomik ve hukuksal önlemler alınır.

5. Bankalar, sigorta şirketleri ve tüm diğer finans ku-

ruluşları kamulaştırılır, sosyalist ekonominin gelişimi açısından gereksiz olanları tasfiye edilir.

6. Dış ticaret yalnız devlet eliyle yürütülür.

7. a) Ekonomik gelişme, işçi sınıfı iktidarında planlanabilir bir süreçtir. Sınıf çelişkilerinin tasfiyesi sürecinde ekonominin bütün öğelerinin uyumlu birlikteliğini ve üretimin toplum yararına gerçekleşmesini sağlayacak olan unsur, merkezi planlamadır.

b) Planlama, tabandan başlayarak emekçi inisiyatifinin gelişmesi ve üretim sürecindeki karar mekanizmalarının demokratikleşmesi ile birlikte yaşama geçer.

8. Sosyalist planlama, bilimsel ve teknolojik birikimin toplumun yararına kullanılmasına ve geliştirilmesine öncelik verir.

9. a) Sanayileşme ve kalkınmada, Türkiye'nin yeterli düzeyde sahip olduğu kaynaklara (madenler, toprak, enerji, nitelikli emek gücü) dayanılarak bir atılım örgütlenecek, ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına son verilecektir.

b) Sosyalist ekonominin kendi gücüne dayanarak ayakta kalması, onun içe kapanması anlamına gelmez. Ekonominin bağımsızlığı, onun sınıf karakteriyle ve emperyalist dünyanın bir parçası olmaktan çıkması ile sağlanır. Bağımsızlığın ve ülkedeki sınıf çıkarlarının gözetildiği dış ekonomik ilişkiler, sosyalist ekonominin gelişimine hizmet edecek biçimde düzenlenir.

c) Emperyalist ülkelerle yapılmış, ülkemiz emek-

çilerini büyük bir borç yükü altına sokan, ülkeyi bağımlı duruma getiren bütün anlaşmalar geçersizdir, tek yanlı olarak feshedilir.

d) Diğer sosyalist ülkelerle kalıcı, uyumlu ve enternasyonalizmin ruhuna uygun bir ekonomik bütünleşme sürecinin gerçekleşmesi için çaba gösterilir.

10. Sosyalist ekonomik yapıda üretilen tüm zenginlik, toplumun kolektif gereksinimleri için gereken miktar ayrıldıktan sonra emekçilere ücret olarak geri döner. Ücretlerin belirlenmesinde “herkesten yeteneğine göre, herkese emeğine göre” ilkesi, sınıfsız topluma giden yolun ilk aşamalarında geçerliliğini sürdürecektir. Bununla birlikte, asıl hedef olan “herkese ihtiyacına göre” ilkesinin giderek öne çıkmasını gözeterek politikalar geliştirilecektir.

11. Çalışma süresinin kısaltılması, yeni insanın yaratılmasında en önemli araçlardan ve sosyalist toplumun temel hedeflerinden biridir.

12. Fiziksel emek kullanımını en aza indirmek ve tüm insanların zihinsel üretim potansiyelini harekete geçirmek sosyalist toplumun bir diğer temel hedefidir. Tarım ve sanayi üretiminde ileri teknikler kullanılarak, öncelikle insana yakışmayan koşullarda gerçekleşen işlerin makineler tarafından yerine getirilmesi sağlanır.

13. Sosyalist ekonomide çalışabilir durum ve yaştaki tüm yurttaşlara iş güvencesi ve çalışma hakkı sağlanır. Devlet bu iki temel hakkı hiçbir durumda ortadan

kaldıramaz.

14. Çalışamayacak durumda olanlar, yaşlılar ve emekliler sosyalist devletin güvencesi altındadır. Bu yurttaşlara insanca bir yaşam düzeyi ve eşit olanaklar sağlanır.

15. Sendikalar sosyalist kuruluş sürecinde işçi sınıfının yönetime katılma, sosyalizmin temellerini sağlamlaştırma ve onu koruma araçlarından bir tanesidir.

a) Sendikalaşma ve grev hakkı, tüm emekçileri kapsayan bir biçimde yasalarla güvence altına alınır.

b) Sendikalar ve işyerlerindeki iktidar organları, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, işçilerin dinlenme, kültür ve spor olanaklarının genişletilmesi için yetkilidirler.

16. a) Tarım emekçilerinin, özgür çiftçiler olarak kolektif çiftliklerde ve tarım proleterleri olarak devlet işletmelerinde toplanmaları için siyasal ve ideolojik mücadele verilir. Kolektif çiftliklerin kamu mülkiyetine uyumlu ve onunla çalışmeyecek biçimler bulması sağlanır.

b) Tarımsal üretimde değişik kolektif biçimlerin uyumu gözetilirken gelişkin biçimlere yönelinmesi için çaba gösterilir.

c) Toprakta özel mülkiyetçi ideolojiyi besleyen her tür dinamığe karşı mücadele edilir.

d) Tarımsal üretimde dışa bağımlılığa son verilir.

17. TKP, ekonomik politikaların kentler ile kırlar ara-

sındaki ayrımları azaltma hedefi ile uyumlu olmasına dikkat eder.

18. Üretim sürecinde ortaya çıkan her tür yabancılaşmaya, özellikle işçi-makine, işçi-ürün yabancılaşmasına karşı önlem alınır.

D. Dış Politika ve Savunma

1. Emperyalizmin bütün askeri, ekonomik, mali, kültürel ve siyasal örgütlenmelerinden çıkarılır. Bu örgütlenmelerle geçmişteki ilişki ve bağların yol açtığı ülke çıkarlarına aykırı bütün anlaşma ve yükümlülükler geçersizdir.

2. Eşit katılımı sağlayan, karşılıklı çıkarları koruyan ve barışa hizmet eden bütün uluslararası kuruluşlarda yer alınır. Bu kuruluşların uluslararası ilişkilerin iyileştirilmesi, emperyalist ülkelerin hareket alanının daraltılması ve uluslararası gericilikle mücadele amaçlarına hizmet etmesi için etkin bir çaba gösterilir.

3. Bütün sosyalist ve devrimci iktidarlarla dayanışmaya gidilir. Emperyalizmin gücünü ve etkinliğini geriletici bölgesel/uluslararası birlikteliklerin oluşturulması ve güçlendirilmesi için girişimci ve destekleyici tutumlar sergilenir.

4. a) Toplumda enternasyonalist bilincin gelişmesi ve süreklilik kazanması için gereken önlemler alınır.

b) Kapitalist ülkelerdeki devrimci ve komünist hareketlerle dayanışma geliştirilir.

c) Komünist, sosyalist, antiemperyalist, antifaşist, savaş aleyhtarı görüşleri nedeniyle kendi ülkelerini terk etmek zorunda bırakılan kişiler, sosyalist toplumumuzun ve yasaların güvencesi altındadır.

5. a) Ülkenin temel savunma unsuru, silahlı kuvvetlerdir.

b) Silahlı kuvvetler, sosyalist toplumun hizmetindedir. Silahlı kuvvetlerin topluma yabancılaşması önlenir. Silahlı kuvvetler barış zamanlarında üretim sürecinde görev üstlenir.

c) Askerlik, kadın ve erkek bütün yurttaşlara zorunludur. Askerlik süresi uluslararası ilişkilerin durumuna göre belirlenir.

d) Silahlı kuvvetler çağın gereklerine uygun bir örgütlenme ile teknolojik gelişmelere uyum sağlar. Ülkenin savunma gücünün ayakta kalması için her tür önlem alınır. Silah sanayisinin ulusal karakteri geliştirilir ve titizlikle korunur.

e) Savaş hali uygulamasına karar verecek tek organ Meclis'tir.

f) Emperyalist bir saldırı karşısında ülkenin bütün siyasal, örgütsel, ekonomik ve beşeri potansiyeli harekete geçirilir ve savaş, tüm halkın katılımıyla, devrimci ve yurtsever bir savaşa dönüştürülür.

g) Silahlı kuvvetler içinde ast-üst ilişkilerinde demokratik normlar yerleştirilir, hiyerarşik düzen kültürel ve ideolojik eğitim süreçlerinin yardımıyla sağlanır. Silahlı kuvvetlerin daimi personeli, yalnız askerlik alanında değil, sosyalist toplumun gereksindiği bireyler olarak yetiştirilir.

h) Silahlı kuvvetler mensupları, seçme ve seçilme hakkı dahil olmak üzere, diğer yurttaşlara tanınan bütün siyasal ve sosyal haklara sahiptir.

i) Silahlı kuvvetlerin enternasyonalist karakteri korunur ve güçlendirilir.

j) İç güvenlik gereksinimleri, silahlı kuvvetler bünyesinde kurulan halk milisleri ile karşılanır.

E. Yeni İnsanın Yaratılması

1. Yeni insanın yaratılması, sosyalizmin kuruluşunun hem bir göstergesi, hem bir sonucu, hem de aracıdır. Yeni insan, ideolojik, kültürel ve fiziki varlığıyla bir bütündür. Toplum ve devlet, bu bütünün uyumlu ve sağlıklı gelişmesinden sorumludur.

2. TKP, bireylerin kendilerini toplumsal olarak ifade edebilmeleri, kolektif bilince sahip, insanların ve bütün ulusların eşitliği ve kardeşliğine inanan kişiler olarak yetişmeleri için eğitim, kitle iletişimi, siyasal ve kültürel yaşam, sağlık, spor etkinlikleri gibi alanları ayrı ayrı değil, bir bütün olarak değerlendirir.

3. Bütün yurttaşları kapsayan ve her tür insani gereksinimi içeren bir sosyal güvenlik sistemi oluşturulur.

4. a) Eğitim, bütün aşamalarında parasız sunulan kamusal bir hizmet olarak toplumun çıkarları doğrultusunda yeniden örgütlenir. Bütün özel eğitim kurumları kamulaştırılır.

b) Eğitim, insanın yetenek ve yaratıcı gücünü ortaya çıkaran, geliştiren bilimsel içerikli bir etkinliğe

dönüştürülür.

c) Anadilde eğitim, sosyalist devletin güvencesi altındadır. Ülke ve bölgede yaşayan halkların birbirlerinin dil ve kültürlerini daha yakından tanımaları eğitim sisteminin amaçları arasındadır.

d) Yabancı dil eğitim politikası, insanlığın kültürel ve bilimsel birikiminden azami ölçüde faydalanmak ve halklar arası kardeşliği güçlendirmek hedefi doğrultusunda belirlenir.

e) Herkesin istediği alanda öğrenim görebilmesi, toplumun gereksinimleri de gözetenilerek sağlanır.

f) Eğitim politikalarında öğrenim kurumlarının bütün öğeleri söz sahibidir. Öğretmenler, öğrenciler, veliler ve eğitim kurumlarındaki hizmet işçileri ayrı ve birleşik örgütlenmelerle eğitim politikalarının oluşturulmasına katılırlar.

g) Yeni insanın sınıfsız topluma giden süreçte, aynı zamanda "mücadele eden insan" olduğundan hareketle, eğitim, sınıfsız/sömürsüz bir dünya için verilen mücadeleye bilimsel ve ahlaki açılardan yardımcı olur.

h) 18 yaşın altındaki çocuk ve gençlerin, eğitim süreçlerinin bir parçası olmayan işlerde çalışmaları/çalıştırılmaları yasaktır.

i) Okuma, yazma bilmeyen tek bir yurttaşın kalmaması sosyalist toplumun en temel görevlerinden birisidir. Ayrıca hiçbir yaş sınırlaması olmaksızın insanların bilgi ve becerilerini geliştirebilmeleri için her tür olanak sağlanır.

5. Bütün özel hastane ve sağlık kuruluşları kamulaştırılır. İlaç ve tedavi giderleri dahil bütün sağlık hizmet-

leri parasızdır ve devlet tarafından karşılanır. İnsan sağlığını bozucu her tür etkenin ortadan kaldırılması için mücadele edilir ve koruyucu hekimlik ve basamaklı sağlık hizmeti uygulamaları yaygınlaştırılır.

6. İnsanlar moral ve fiziki açılardan kendilerini yeniden üretecekleri mekanlarda yaşama hakkına sahiptir. Bu hak doğrultusunda herkese gereksinimine uygun konut sağlanır. Konutların depresyon, sel ve diğer doğa olaylarından etkilenmeyecek sağlamlığa sahip olmaları için gereken her tür önlem alınır. Konutlarda ısınma, elektrik enerjisi ve su bedelsiz olarak sağlanır.

7. Toplumun kullanımına sunulan mal ve hizmetlerin fiyatları, toplumun entelektüel gelişiminin hızlandırılması ve tüketim alışkanlıklarının yeni insanın yaratılması mücadelesine yardımcı olacak biçimde değiştirilmesi hedefleri de dikkate alınarak belirlenir.

8. Yeni insanın yaratılması mücadelesinin önemli bir parçası, kadın ve erkek arasında toplumsal etkinlik, fırsat eşitliği ve toplumsal roller açısından tarihsel süreç içinde ortaya çıkmış ayırım ve çelişkilerin ortadan kaldırılmasıdır.

a) TKP, yasalarla güvenceye alınan kadın haklarının yaşamın bütün alanlarında gerçek ve kalıcı bir kazanıma dönüşmesi doğrultusunda mücadele eder, cinselliğin kadını aşağılayıcı ideolojik roller üstlenmesine, kadınlara yönelik her tür ayrımcılığa karşı durur.

b) Kadının ev işleri ve çocuk bakımına bağımlılığının nedeni olan cinsiyet farklılığına dayalı işbölümünün

bütün toplumsal ve ideolojik yönleriyle tasfiye edilmesi için gereken mücadele verilir. Yemek, temizlik ve çocuk bakımı gibi kapitalist toplumda kadının üzerine çöken yükler, kolektif olanaklar seferber edilerek toplumun bütünü tarafından üstlenilir. Bu doğrultuda planlı kentleşmenin önemli bir parçası olan kreş, yemekhane ve çamaşırhaneler yaygınlaştırılır.

c) Kadınların siyasal ve kültürel yaşama etkin bir biçimde katılmaları için her tür örgütsel olanak yaratılır.

d) TKP, ailenin kapitalizm koşullarında üstlendiği iktisadi ve ideolojik işlevlerinden arındırılması ve sevgi temelinde gönüllü birlikteliklere dönüşmesi için mücadele eder.

9. Çocukların bakımı, beslenmesi, sağlıklı bireyler olarak gelişimi ve eğitimi, sosyalist devletin güvencesindedir.

10. Gençlerin mümkün olan en erken yaştan başlayarak toplumsal yaşamın bütününe, siyasal karar alma süreçlerine, kültürel, sanatsal, bilimsel üretime katılabilmeleri özendirilir. Parçası oldukları eğitim veya spor kurumları ile yerelliklerde diğer yurttaşlarla eşit hak ve sorumluluklara sahip olmaları için olanak sağlanır. Sosyalist toplum, kapitalist toplumda baskı altında tutulan gençliğin yaratıcı enerjisini açığa çıkaracak, gençliği her alanda özgürleştirecektir.

11. Kapitalizmin her türlü toplumsal etkinlikten uzaklaştırarak kimsesiz ve desteksiz bıraktığı yaşlıların

yeni toplumun eşit, bakımlı, kamusal yaşama katılmaları özendirilen yurttaşlar olarak yaşamaları için gerekli bütün maddi ve manevi koşullar oluşturulur.

12. Engellilerin eğitim ve üretim süreçlerine ve toplumsal yaşama katılmalarının koşulları yaratılır.

13. Sanat, yeni insanın kendini özgürce gerçekleştirmesine katkı sağlayacak önemli alanlardan biridir.

a) TKP, sanatçı yaratıcılığının özgürleşmesini hedefleyen girişimlere öncülük eder.

b) Sanatın özgür bir ortamda toplumsallaşması, sanat emekçilerinin örgütlenmesi, sanatın insana ulaşmasını önleyen bütün engellerin kaldırılması, TKP'nin temel amaçlarındanıdır. Bu doğrultuda;

i. Sanat emekçilerinin, kendilerine ayrılacak toplumsal olanakları örgütlü ve kolektif olarak kullanmaları gözetilir.

ii. Devletin sanatsal üretimde yeni ve farklı yaratma biçim ve tekniklerinin gelişmesine engel değil destek olması esastır.

iii. Sanat ürünlerine yönelik her tür sansür kaldırılır.

iv. Sanatın metalaşmasının önüne geçilir.

v. Sanatsal üretimin bir azınlık uğraşı olmaktan çıkması ve yaygın bir toplumsal uğraş haline gelmesine çalışılır.

vi. TKP, sanatsal ürünlerin sosyalist toplumun ve yeni insanın gereksinimleriyle çelişkiye düşmemesi için ideolojik mücadele verir.

c) Kültürel ve tarihsel miras korunur ve tüm halkın erişimine açılır.

14. Bilim ve bilimsel faaliyet sosyalist toplumun yetkinleştirilmesinde ve yeni insanın yaratılmasında temel başlıklardan biridir. Bilim ve teknolojinin sömürüyü artırmak amacıyla ya da sömürünün artmasına izin verdikleri ölçüde geliştirilebildiği, metalaştırıldığı, geniş kitlelere yabancılaştırıldığı koşulların sona ermesiyle bilimsel faaliyetin toplumun bütünsel çıkarları doğrultusunda yürütülmesi mümkün hale gelecektir. Bilimsel çalışmalara ayrılan kaynakların belirlenmesi ve dağıtım kararlarına bilim insanlarının örgütlü olarak katılmaları sağlanacaktır. Bilim insanlarının yürüttüğü çalışmalar sonucunda ortaya çıkan kazanım ve ürünler bütün insanlığın ortak malıdır.

15. a) Kapitalist toplumda ticarileştirilen ve profesyonel bir faaliyet haline getirilen sporun yerini spor yapma olanaklarının her yaş, cinsiyet, meslek ve bölgeden bütün insanlara sunulduğu bir toplumsal örgütlenme alacaktır.

b) Sporun yıkıcı, düşmanlaştırıcı bir rekabeti değil sağlık, eğlence ve dayanışmayı esas alması ve geliştirilmesi hedeflenir.

c) Spor, özel mekanlara sıkıştırılmak yerine işyerlerine, okullara, bütün yerleşim birimlerine yaygınlaştırılır. Geniş kitlelerin pasif izleyici durumundan çıkmaları özendirilir.

16. a) Herkes inanç özgürlüğüne sahiptir. Hiçbir kurum, insanlar üzerinde manevi baskı kuramaz.

b) Dinin siyasallaşmasının önüne geçilir. İnsanların dinsel inanışları hiçbir resmi belgede yer almaz.

c) Din, eğitim kurumlarında toplumsal bilimlerin bir araştırma konusu olarak ele alınır.

d) TKP, her türden metafizik inanışın yerine insanlığın bilimsel kazanımlarının geçirilmesi için verilecek siyasal-ideolojik mücadelelerin öncüsüdür.

17. a) Çevre ve kültür değerleri, ticari birer meta olmaktan kurtarılarak devlet tarafından korunur ve tüm toplumun kullanımına açılır. Kıyıların, ormanların, doğal ve tarihsel zenginliklerin tahrip edilmesine karşı ağır yaptırımlar uygulanır.

b) Sosyalist sanayileşme ve kentleşme politika ve uygulamalarında çevre ve insan sağlığının korunması öncelikli olarak gözetilir. Çevre politikasının belirlenmesinde ve somut uygulamalarda toplumun bütününe ve ilgili toplulukların örgütlü biçimde yer almaları sağlanır.

c) Ekonomik, sosyal ve kültürel açılardan kentlerin kırlara karşı görece üstünlüğünden kaynaklanan eşitsizliklerin giderilmesi doğrultusunda önlem alınır.

d) Kentlerde toplu taşımacılık yaşama geçirilir ve ücretsiz kamu hizmetine dönüştürülür. Kent içi ve kentler arası ulaşımda karayollarının kapitalist toplumda kazandığı ağırlık azaltılarak, daha güvenli ve verimli ulaşım biçimleri yaygınlaştırılır.

e) Doğal afetlerin yıkıcı etkilerini yok etmek için gerekli kaynakların ayrılması, bu yönde bilimsel çalışmalar yürütülmesi sosyalist devletin sorumluluğudur. Bu çalışmalar halkın bilgisine, katılım ve denetimine açıktır.

Türkiye Komünist Partisi Genel Merkezi - Kasım 2018

Adres: Meşrutiyet Mah. Karanfil Sok. No:30/6 Çankaya-Ankara **Tel:** +90 (312) 417 29 68

Baskı: Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti. Beylikdüzü OSB Mah. Orkide Cad.
No: 9/Z Beylikdüzü - İstanbul